

IV. OSNOVNA ŠOLA CELJE

VZGOJNI NAČRT

Celje, 2025

VZGOJNI NAČRT

I Uvod

Vzgojno delovanje šole je opredeljeno v 60. členu Zakona o osnovni šoli (Ur. list RS 102/2007) kot strokovno delo, ki se izvaja v skladu s pravili stroke, v skladu s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi in akti šole.

Z vzgojnim načrtom šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena Zakona o osnovni šoli ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja (60. d čl. ZOŠ), vizije in poslanstva šole ter UNESCOVIH štirih stebrov izobraževanja (Mednarodna komisija v okviru Unesca, Delors, 1996): Učiti se, da bi vedeli, da bi znali delati, da bi znali živeti v skupnosti in drug z drugim, da bi znali biti.

Vizija: Z znanjem v glavi, s Facko v naravi.

Poslanstvo: IV. osnovna šola Celje želi biti šola, ki:

- daje učencem znanja za življenje,
- jim omogoča, da razvijajo svoja interesna področja in dosegajo rezultate v skladu s svojimi sposobnostmi,
- upošteva njihovo individualnost,
- razvija strpnost, odgovornost in skrb za okolje,
- oblikuje spoštljive, strpne in prijateljske medsebojne odnose,
- skrbi za varno učno okolje,
- ustvarja spodbudne okoliščine za delo,
- dobro sodeluje s starši,
- se uspešno vključuje v nacionalne in mednarodne projekte.

Vzgojni načrt šole je oblikovan na podlagi:

- Zakona o osnovni šoli,
- učnih načrtov za posamezne predmete,
- priporočila MŠŠ o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta šole,
- analize stanja vzgojnega dela v šoli,
- sprejetih dogovorov med zaposlenimi, učenci in starši, ki so prav tako odgovorni za njihovo uresničevanje,
- Konvencije o otrokovih pravicah.

Namen vzgojnega načrta je:

- zagotoviti enotno vzgojno delovanje vseh udeležencev v vzgojnem procesu,
- vzgojiti učence in učenke IV. osnovne šole Celje v prijazne, samostojne, poštene, kritične, razmišljujoče, delovne in ustvarjalne osebnosti,
- povečati pripadnost, odgovornost in sodelovanje učencev, staršev, strokovnih delavcev in lokalnega okolja,

- spodbujati in razvijati pozitivno klimo na šoli,
- zagotoviti varno učno okolje.

Vzgojni načrt obsega:

- temeljne vrednote in vzgojna načela,
- vzgojne dejavnosti (proaktivne oz. preventivne dejavnosti in svetovanje ter usmerjanje učencev),
- oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta,
- vzgojne postopke in vzgojne ukrepe,
- oblike spremljanja vzgojnega načrta.

Vzgojni načrt se lahko dopolnjuje ali spreminja. Letne evalvacije vzgojnega dela šole so podlaga njegovega dograjevanja in spreminjanja.

II Temeljne vrednote in vzgojna načela

Temeljni cilji vzgojnega načrta so oblikovani na osnovi temeljnih človeških vrednot ob spoštovanju moralnih norm in upoštevanju splošnega bontona. Uresničujemo jih v okviru rednega pouka, drugih dejavnosti šole in različnih projektov.

Vrednote so življenjski cilji, smernice, ideje in vodila, s pomočjo katerih posamezniki ali skupine ocenjujejo sebe in okolje, v katerem živijo. Posamezniku nudijo oporo pri njegovem življenjskem slogu, opredeljujejo, kaj je pomembno, usmerjajo ravnanja ljudi. Doživljati jih je potrebno v konkretnih situacijah vsakdanjega življenja in jih vedno znova aktualizirati.

Na osnovi analize prednosti in slabosti, ki smo jo izvedli med učitelji, starši in učenci ter njihovih mnenj, opažanj in pripomb, smo določili vrednote, ki jim bomo na šoli namenjali večjo pozornost. To so:

- **odgovornost in delovne navade,**
- **upoštevanje dogovorjenih pravil,**
- **medsebojno spoštovanje in samospoštovanje,**
- **vzgoja za zdrav način življenja,**
- **strpnost in sprejemanje drugačnosti,**
- **skrb za okolje.**

1 NAČELA VZGOJNEGA DELOVANJA

Pri delu in življenju na IV. osnovni šoli Celje bomo pospešeno uresničevali naslednja načela vzgojnega delovanja, ki bodo pomagala pri ustvarjanju prijetnega, varnega, spodbudnega in ustvarjalnega okolja.

- **Združevanje pravic, odgovornosti in pravil**

Učence bomo navajali na pravice, ki jih imajo, in tudi na to, da pravice prinašajo dolžnosti. Nekatere temeljne pravice so: pravica do spoštovanja in pravične obravnave, do kakovostnega poučevanja, do učenja, do tega, da nas drugi ne motijo.

Vsaka pravica prinaša s seboj dolžnost in odgovornost. Učence bomo obravnavali kot osebe, ki zmorejo in morajo skladno s starostjo pretehtati lastna dejanja in predvideti posledice. Učence bomo spodbujali k razpravi in se z njimi dogovorili o vedenju, ki spodbuja spoštljive in iskrene odnose, dobro delo in učenje.

Sprejemanje odgovornosti vključuje:

- spoznanje, da vedenje izbirajo sami ter da so nosilci svojih dejanj,
- sprejemanje vnaprej znanih posledic ustreznih ali neustreznih dejanj,
- upoštevanje zmožnosti prevzemanja odgovornosti glede na razvojno stopnjo.

- **Spodbujanje samonadzora in samodiscipline**

Ob neprimernem vedenju ali kršitvi pravil bomo učitelji pomagali učencem prepoznati problem. Spodbujali jih bomo, da o problemih spregovorijo in jih rešujejo. Z učenci se bomo pogovarjali in dogovarjali, dokler ne bomo skupaj našli ustrezne rešitve.

V primeru, da to ne privede do želenih rezultatov, bomo uveljavljali uresničevanje posledic, da bomo dosegli spoštovanje pravil in pravic drugih.

Povečanje samonadzora bomo dosegli z ustreznimi povratnimi sporočili. Z njimi sporočamo učencem, kaj delajo prav in kaj narobe. Tako jim pomagamo ustvariti sistem samostojnih odločitev, s katerimi bodo usmerjali svoje vedenje.

- **Strokovna avtonomija, usklajenost vzgojnih dejavnikov in doslednost**

Samostojno bomo oblikovali vzgojni načrt, izbrali vrednote ter vzgojne cilje, ki jim bomo namenili posebno pozornost. Upoštevali bomo značilnosti šole in njene okolice.

- **Osebni zgled**

S svojim ravnanjem in dejanji bomo zgled učencem pri delu in življenju v naši šoli. Pri tem bomo upoštevali vrednote, ki jih bomo razvijali, ter pravice in dolžnosti učencev.

- **Skupno reševanje težav**

Težave učencev bomo reševali skupno. Pri tem bodo sodelovali delavci šole, starši in učenci.

- **Strpnost in zaupanje**

Pri delu v šoli bomo spodbujali strpnost med učenci ter med učenci in vsemi zaposlenimi ter obiskovalci šole. Gojili bomo zaupanje med vsemi, ki se vsakodnevno srečujemo v šoli.

- **Sodelovanje**

Pri delu in življenju v šoli bomo razvijali in krepili sodelovanje med učenci, delavci in starši.

- **Zagotavljanje varnosti**

Varnost bomo dosegali s spoštovanjem pravic drugih, z odgovornim ravnanjem in upoštevanjem pravil šolskega reda.

2 VZGOJNE DEJAVNOSTI

Temeljni cilj je oblikovanje okolja, v katerem učenci uspešno zadovoljujejo svoje temeljne potrebe, razvijajo samostojnost in pozitivno samopodobo ter pridobivajo čut za odgovornost. Na IV. OŠ Celje bomo delovali vzgojno s pomočjo:

- preventivnih in proaktivnih dejavnosti,
- svetovanja in usmerjanja učencev.

Preventivno in proaktivno delovanje šole

Šola načrtuje in izvaja vzgojne dejavnosti na ravni šole, na ravni posameznih razredov ali oddelkov ter na ravni posameznih učencev. Na šoli se posvečamo predvsem preprečevanju vsakršnih oblik nasilja in miroljubnemu reševanju sporov. V skladu z LDN-jem strokovni delavci šole, svetovalna služba in zunanji izvajalci organizirajo izvajanje različnih preventivnih delavnic.

Svetovanje in usmerjanje

Kadar se učenec ali skupina učencev znajde v stiski, se poskuša pogovoriti z nekom, ki mu zaupa: z učiteljem, razrednikom, šolsko svetovalno službo, ravnateljem ali drugim zaposlenim na šoli.

Učenci se lahko obrnejo na šolsko svetovalno službo, kadar potrebujejo:

- svetovanje in pomoč pri težavah z učenjem,
- svetovanje in pomoč pri osebnih težavah,
- pomoč pri reševanju medsebojnih konfliktov,
- pomoč pri odločitvi za poklic,
- samo pogovor.

Svetovalnemu pogovoru lahko sledi dogovor med učencem, starši in strokovnim delavcem ali vodstvom šole ter različne oblike pomoči učencem, kot so:

- vključevanje v določene dejavnosti (delavnice),
- pomoč pri iskanju različnih oblik zunanje pomoči,
- dogovori o občasnih individualnih programih v primeru dolgotrajnih bolezni ali stisk,
- zagotavljanje varnosti.

Šolska mediacija in restitucija

Mediacija je postopek, v katerem se osebe, ki imajo konflikt, ob pomoči tretje osebe tj. mediatorja pogovorijo in ugotovijo, kje so točke njihovega spora. Sprte strani izrazijo svoja mnenja, ideje, težave, čustva in stališča ter poskušajo najti sprejemljivo rešitev.

Restitucija je metoda poravnave povzročene škode. Pri restituciji naj bo poravnava smiselno povezana s povzročeno etično, psihološko, socialno ali materialno škodo v okvirih, ko je ta mogoča s strani samega učenca.

Mediacija in restitucija sta načina reševanja sporov in problemov. Temeljna načela so:

- za učenca sta prostovoljna, ponujena možnost, lahko se odloči, da bo skušal reševati spor ali odpraviti posledice svojih neustreznih dejanj na ta način,
- sta priložnosti za učenje novih vzorcev vedenja in popravilo napak,
- spodbujata socialno sprejemljivo pozitivno vedenje in zahtevata odločitev učenca,
- vpletene strani sprejmejo dogovorjeno rešitev problema oziroma nadomestilo povzročene škode.

Strokovni delavec bo odločil o posledicah kršitev v skladu s pravili šolskega reda v primeru, da učenec zavrača mediacijo in restitucijo.

POHVALE, PRIZNANJA IN NAGRADE

Učencem in oddelčnim skupnostim se za izjemne dosežke in prizadevno delo ali vedenje podeljujejo pohvale, priznanja in nagrade.

Predlagajo jih ravnatelj, strokovni delavci šole, mentorji dejavnosti, oddelčna skupnost ali posamezni učenci, izrekajo pa razredniki, strokovni delavci in ravnatelj.

Pohvale

Podeljujejo se za prizadevno delo ali napredek v tekočem šolskem letu.

Pohvalo lahko predlagajo:

- strokovni delavci šole in mentorji dejavnosti,
- oddelčna skupnost ali posamezni učenci.

Razrednik, mentor ali strokovni delavec presodijo o ustreznosti predlogov za pohvale in odločijo o izboru.

Vrste pohval:

- Ustna za učenca ali skupino učencev, ki se izkažejo s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti,
- javna za večjo uspešnost učenca ali skupine učencev pri delu in na tekmovanjih, kjer zastopajo šolo,
- pisna za aktivnosti, ki trajajo celo šolsko leto, delo v oddelčni skupnosti, individualno napredovanje učenca.

Podeljevanje

Pohvalo lahko podeli:

- razrednik,
- mentor učenca ali skupine učencev,
- strokovni delavec, ki vodi aktivnosti.

Način podeljevanja:

- ustna osebno takoj po aktivnosti,

- javna preko okrožnice in oglasne deske,
- pisna enkrat letno ob koncu šolskega leta na svečan način (obrazložitev).

Vodi se evidenca pisnih pohval za oddelek v šolskem letu.

Področja, za katera se pohvale podelijo:

- odličnost pri delu in vidnejši napredek pri pouku, interesnih in drugih dejavnostih na šoli, dobro opravljeno dodatno delo,
- nudenje pomoči sošolcem,
- strpen in korekten odnos do sošolcev, zaposlenih in obiskovalcev šole,
- povečana skrb za okolje,
- prizadevno delo v oddelčni skupnosti,
- vzorno vedenje, izboljšanje učnega uspeha glede na prejšnja leta,
- doseganje vidnih rezultatov na šolskih tekmovanjih in srečanjih učencev z različnih področij ...

Priznanja

Priznanja, ki jih učenci osvojijo na tekmovanjih iz znanja, se na svečan način v oddelku ali na zaključni prireditvi izročijo ob koncu šolskega leta.

Nagrade

Šola lahko nagradi učence za posebne dosežke. Vrsto nagrade določi ravnatelj v sodelovanju z razrednikom.

Nagrade se podeljujejo na svečan način ob koncu šolskega leta oziroma na valeti za devetošolce.

Knjižno nagrado prejmejo devetošolci, ki so se v vseh letih šolanja izkazali kot odgovorni, strpni in aktivni v oddelčni ali šolski skupnosti.

Posebno nagrado (plaketo) prejmejo učenci, ki so dosegli vidne uspehe na šolskih športnih tekmovanjih.

Svečanega sprejema pri županu MOC se udeležijo najuspešnejši devetošolci, ki so dosegli izjemne dosežke na področju znanja, kulture, športa ali raziskovalne dejavnosti.

VZGOJNI UKREPI

Vzgojni ukrepi so posledica kršitev šolskih pravil in omogočajo učencu soočenje z napako ter ustvarijo priložnost za učenje, napredek in spremembo. Uporabljajo se, ko učenec zavrača svetovanje in usmerjanje, ni pripravljen upoštevati potreb in pravic drugih ter ko ponavlja kršitve šolskih pravil in dogovorov.

Vzgojne ukrepe natančneje opredeljuje dokument Pravila šolskega reda IV. OŠ Celje:

- ustno opozorilo učitelja,
- pisno obvestilo staršem,

- dokončanje neopravljenih (učnih) obveznosti v šoli pod nadzorom učitelja po pouku ali pred poukom s soglasjem in vednostjo staršev,
- ustno opozorilo razrednika,
- vpis prekrška v eAsistent/elektronski zvezek opazanj,
- učenec samostojno predela vsebino učne snovi, pri kateri je neopravičeno izostal, učitelj lahko pri naslednji učni uri to tudi preveri,
- podaljšanje rediteljske obveznosti ali določitev dodatnega dežurstva,
- zamenjava sedežnega reda,
- družbeno koristno delo,
- pomoč v drugih oddelkih,
- začasna izročitev elektronske naprave ali predmeta, ki se kratkotrajno hrani pri ravnatelju oziroma vodstvu šole, pri čemer učenec napravo predhodno ugasne, po pouku pa učenec prevzame napravo v tajništvu,
- učencu se ne dovoli opravljati tistih športnih vaj, pri katerih bi se lahko zaradi neustrezne opreme poškodoval, namesto tega lahko opravlja ustrezne vaje ali se izobražuje o teoriji športa,
- osebno opravičilo učenca,
- priprava predstavitve/plakata/povzetka za ostale učence na temo, povezano s kršitvijo,
- povrnitev škode v okvirih, ko je ta mogoča s strani samega učenca (v okviru restitucije),
- začasna izročitev elektronske naprave ali predmeta, s katerim učenec snema pouk, ki se kratkotrajno hrani pri ravnatelju oziroma vodstvu šole (vse začasno odvzete stvari lahko izročimo staršem osebno),
- učenec mora zapisati razmišljanje o svojem vedenju: kaj je storil napačno, kakšno bi bilo boljše ravnanje in kako bo popravil storjeno napako,
- pogovor šolske svetovalne službe, razrednika, vodstva šole in učenca s starši ter vključitev v ustrezne delavnice oz. program,
- zadržanje na razgovoru v zvezi z reševanjem problemov pri pouku s soglasjem in vednostjo staršev,
- vključitev v ustrezno delavnico oziroma program, ki se izvaja na šoli,
- učenec dobi neopravičeno uro (oz. ure),
- samorefleksija (razmišljanje o neustreznem vedenju ali vodenje dnevnika ustreznih odzivov; priprava predstavitve za sošolce na temo, povezano s kršitvijo),
- pomoč mlajšim učencem v jedilnici pri nošenju oz. oddaji pladnjev, vzdrževanju čistoče v jedilnici, odstranjevanju hrane s krožnikov, ki je učenci niso mogli zaužiti,
- pogovor o kršitvi v razredu/na razredni uri/izpostavitve problematike v oddelku,
- vpis prekrška v eAsistent/elektronski zvezek opazanj,
- ustno opozorilo učitelja, začasna izročitev elektronske naprave ali predmeta, s katerim učenec snema pouk, ki se kratkotrajno hrani pri ravnatelju oziroma vodstvu šole (vse začasno odvzete stvari lahko izročimo staršem osebno, pogovor vodstva šole in svetovalne službe s starši in otrokom),
- pogovor šolske svetovalne službe, razrednika, vodstva šole in učenca s starši in vključitev v ustrezne delavnice oz. program,
- povečan nadzor nad učencem v času, ko je v šoli, a ni pri pouku,
- prestavitev učenca v paralelko (med šolskim letom ali ob prehodu v višji razred),
- začasni odvzem funkcij v okviru oddelčne skupnosti,

- začasna prepoved zastopanja šole na tekmovanjih, nastopih, prireditvah,
- začasna ukinitev nekaterih pravic, ki so povezane s pridobljenimi statusi učencev, ugodnostmi, nadstandardnim programom.

3 NAČINI DOSEGANJA IN URESNIČEVANJA CILJEV IN VREDNOT

Uresničevali bomo cilje osnovnošolskega izobraževanja iz 2. člena Zakona o osnovni šoli (ZOŠ).

Zagotavljali bomo kakovostno vzgojno-izobraževalno delo, ki bo omogočalo osebnostni razvoj učencev v skladu z njihovimi sposobnostmi in interesi. Hkrati bomo razvijali njihovo samopodobo za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot.

Podpirali bomo pozitivno podobo vseh učencev s tem, da bomo pokazali, da vsak prispeva k življenju v šoli, da bodo socialni cilji jasni, da bosta skrb za zdravje in okolje skrb vseh. Razvijali bomo čut za prevzemanje odgovornosti za svoja dejanja.

Pri pouku, razrednih urah in dnevih dejavnosti bomo v vsebine vključevali skrb za okolje ter navajanje na upoštevanje pravil in prevzemanje odgovornosti za svoja dejanja.

Pri vseh oblikah dela z učenci bomo vključevali samoevalvacijo učencev pri upoštevanju pravil in prevzemanju odgovornosti za svoja dejanja. Rezultate bomo upoštevali kot izhodišča za nadaljnje delo na teh področjih.

S pomočjo srečanj, tekmovanj, projektov in različnih aktivnosti bomo pri učencih poudarjali skrb za okolje in razvijali odgovoren odnos do okolja, v katerem živimo.

S pohvalami in priznanji bomo nagrajevali učence, ki se trudijo in dosegajo vrednote, ki jih gojimo na šoli.

Vzgojni postopki se izpeljejo, kadar učenec ne upošteva navodil in pravil šolskega reda. Po potrebi se uporabljajo vzgojni opomini na podlagi 60. f člena Zakona o osnovni šoli.

4 OBLIKE VZAJEMNEGA SODELOVANJA ŠOLE S STARŠI

Vsi delavci šole se bomo trudili, da bomo imeli s starši naših učencev partnerski odnos, v katerem se bodo uresničevale pravice in dolžnosti:

- **pravica staršev** spoznati primarno vlogo v vzgoji svojih otrok, pravica do dostopa do vseh informacij, ki zadevajo njihovega otroka, pravica sodelovati v svetu staršev in svetu zavoda,
- **dolžnost staršev** za odgovorno vzgojo svojih otrok, dolžnost posredovanja vseh za šolo pomembnih informacij o otroku in dolžnost, da se o delu in dejavnostih na šoli ustrezno informirajo.

V smislu dobrega sodelovanja in skrbi za čim boljšo obveščenost načrtujemo najmanj tri pogovore s starši vsakega učenca v šolskem letu.

Šola ponuja staršem različne oblike sodelovanja:

- govorilne ure,
- roditeljski sestanki,
- telefonski pogovori,

- elektronsko obveščanje,
- priprava in obiskovanje razrednih in šolskih prireditev,
- prispevanje materiala za izvedbo dni dejavnosti ali za različne zbiralne akcije,
- sodelovanje s strokovnimi delavci šole pri reševanju problemov, ki jih ima njihov otrok,
- predavanja za starše,
- možnost komuniciranja preko predstavnika oddelka v svet staršev,
- neformalna srečanja.

Vsi delavci šole se bomo trudili, da bomo imeli s starši naših učencev partnerski odnos. V smislu dobrega sodelovanja in skrbi za čim boljšo obveščenost staršev želimo, da bi se z njimi srečali vsaj trikrat v šolskem letu.

III Uresničevanje in spremljanje

Vzgojni načrt IV. osnovne šole Celje je temeljni dokument za delo na vzgojnem področju. Z njegovo realizacijo bomo uresničevali cilje iz 2. člena Zakona o osnovni šoli. Sprejme ga svet zavoda na predlog ravnatelja.

Ker je vzgojni načrt živ dokument, ga bomo sproti dopolnjevali.

Za uresničevanje vzgojnega načrta smo odgovorni vsi delavci šole. Ravnatelj spremlja njegovo izvajanje ter določi načine in oblike spremljanja. Pri tem sodelujejo strokovni delavci šole, učenci in starši.

Strokovni delavci v okviru strokovnih aktivov, na pedagoških konferencah in drugih sestankih poročajo o uspešnosti dela in predlagajo spremembe ali dopolnitve.

Učenci na urah oddelčne skupnosti v skladu z vzgojnim načrtom oblikujejo oddelčna pravila in dogovore. Predstavniki učencev o dogajanju v oddelku poročajo na sestankih šolske skupnosti ter sošolcem posredujejo sprejete dogovore in sklepe.

Starši na roditeljskih sestankih, drugih srečanjih in v svetu staršev dajejo predloge in pobude za izboljšanje vzgojnega delovanja šole.

VELJAVNOST

Vzgojni red se objavi na oglasni deski in na spletni strani šole.

Vzgojni red je sprejel svet šole dne 27. 2. 2025.

Uporabljati se prične 3. 3. 2025.

Jerneja Pavlič,
predsednica sveta zavoda